

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการสร้างแบบเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศระดับพื้นฐาน
สำหรับชาวต่างชาติที่สถาบัน NUS Extension มหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์ ประเทศสิงคโปร์ ครั้ง
นี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

2.1 หลักสูตร

2.1.1 ความหมายของหลักสูตร

2.1.2 Model การสร้างหลักสูตร

2.2 ความหมายของแบบเรียน

2.3 วิธีสร้างแบบเรียน และหลักสูตรภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

2.3.1 การเก็บข้อมูลความต้องการขั้นพื้นฐาน

2.4 หลักสูตรภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

2.5 วิธีการสอนภาษาต่างประเทศ

2.5.1 วิธีการสอนภาษาแบบต่าง ๆ

2.6 ความหมายของการเรียนรู้

2.7 ทฤษฎีการเรียนรู้

2.8 การเรียนรู้ภาษาที่สอง

2.9 การเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

2.10 สัทศาสตร์และความรู้ทางภาษาศาสตร์กับการสอนภาษาไทยในฐานะ ภาษาต่างประเทศ

2.11 เสียงในภาษาไทย

2.12 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 หลักสูตร

โดยทั่วไปแล้ว หลักสูตร หมายถึง รายวิชาเนื้อหาสาระที่ใช้ในการสอนหรือ กระบวนการประมวลรายวิชาและกิจกรรมต่างๆที่ได้กำหนดไว้ในการศึกษา เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือเป็นการวางแผนเพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ให้แก่ผู้เรียนให้สัมพันธ์ สอดคล้องกับแผนการพัฒนาศึกษาปรัชญาของสถาบันการศึกษา มาตรฐานทางวิชาการ และ วิชาชีพของสาขาวิชานั้นๆ ซึ่งเมื่อได้มีการเรียนรู้เกิดขึ้นแล้วก็จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในตัวของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ของหลักสูตร การสร้างหลักสูตรจึงเป็นการร่วมกัน คิดร่วมกันสร้าง เพื่อหาแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนร่วมกัน และสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง

2.1.1 ความหมายของหลักสูตร

การให้ความหมายหลักสูตรนั้นเนื่องจากมุมมอง และประสบการณ์ของนักการศึกษาแต่ละท่านที่มีต่อหลักสูตรมีความแตกต่างกัน ความหมายของหลักสูตรจึงมีความหมายที่หลากหลายแตกต่างกันไป ซึ่งบางความหมายก็มีขอบเขตกว้าง บางความหมายก็มีขอบเขตแคบมีทั้งความหมายที่เป็นรูปธรรมและความหมายที่เป็นนามธรรมดังนี้

ความหมายของหลักสูตรในลักษณะที่มีขอบเขตแคบ

โดยส่วนมากจะมีลักษณะความหมายที่เป็นไปในด้านเกี่ยวกับกระบวนการ รายวิชา หรือเนื้อหาที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนได้ศึกษาในสถาบันการศึกษาต่างๆ สามารถสรุปทัศนะที่เกี่ยวกับความหมายของหลักสูตรในลักษณะแคบจากนักการศึกษาหลายท่านได้ว่าหลักสูตรในลักษณะแคบ เป็นรายวิชา แผนงาน เนื้อหาวิชา ทักษะ คติ โครงการประมวลความรู้ หรือแบบพฤติกรรมสิ่งแวดล้อมต่างๆที่ผู้เรียนจะต้องประสบในการเรียนการสอนในสถาบัน การศึกษา เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ และพัฒนาไปตามจุดมุ่งหมายหลักสูตรที่ได้กำหนดไว้ (ธวัชชัย ชัยจิรธยากุล, 2529, หน้า 10 ; ชำรง บัวศรี, 2532, หน้า 6 ; กาญจนา คุณาลักษณ์, 2540, หน้า 14 ; Taba, 1962, pp. 11 ; Saylor & Alexander 1966, pp. 9 ; Carter V. Good, 1973, pp. 157 ; Beauchamp, 1981 , pp. 5) ต่อมาเมื่อแนวคิดทางด้านจิตวิทยาการเรียนรู้เริ่มเข้ามามีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาจึงได้มีการเน้นพัฒนาการทางสติปัญญา และการเรียนรู้มากขึ้นการสร้างหลักสูตรในระยะนี้ จึงมีแนวคิดที่จะส่งเสริมเพิ่มพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และปัญญาควบคู่กันลงไปหลักสูตรทำให้คำนิยามของหลักสูตรมี

ความหมายที่กว้างขึ้นดัง ภิญ โณ สาธ (2523, หน้า 439) กล่าวว่า หลักสูตรมิได้หมายความว่า หลักสูตรมีได้หมายความว่าเพียง หนังสือหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น แต่ยังมีความหมายถึง กิจกรรมและประสบการณ์ทั้งหลายที่ได้จัดให้กับผู้เรียน ซึ่งได้รวมถึงการสอนของครูต่อนักเรียนด้วยสอดคล้องกับ สุมิตร คุณากร (2520, หน้า 2-3) ที่ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า หลักสูตรมีสองระดับ คือ หลักสูตรในระดับชาติ กับหลักสูตรในระดับโรงเรียน โดยหลักสูตรในระดับชาติ หมายถึง โครงการให้การศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะสอดคล้องกับ ความมุ่งหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้และหลักสูตรระดับโรงเรียน หมายถึง โครงการที่ประมวล ความรู้และประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นภายในหรือภายนอก โรงเรียนก็ตาม เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาไปตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้

ความหมายของหลักสูตรในลักษณะที่มีขอบเขตกว้าง

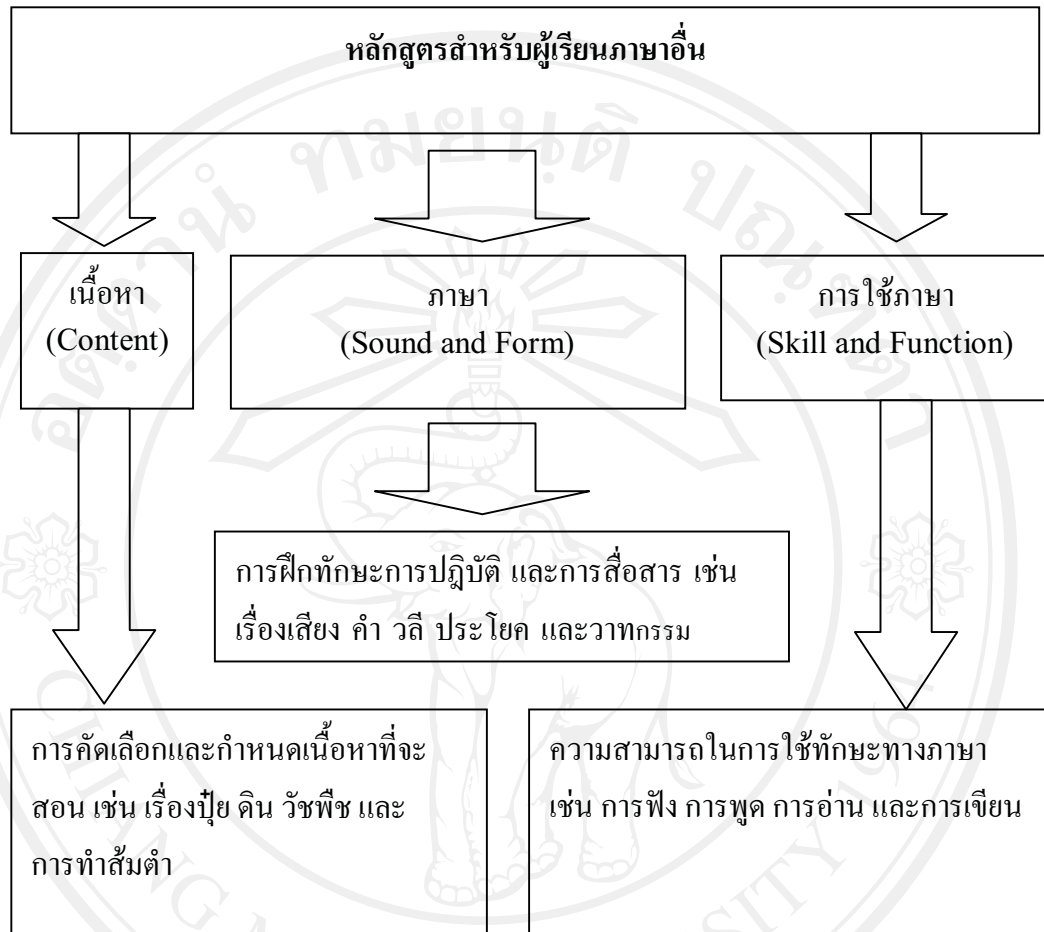
ความหมายของหลักสูตรในลักษณะที่มีขอบเขตกว้างส่วนมากจะมีลักษณะที่เกี่ยวข้อง ทั้งใน และนอกสถาบันการศึกษาโดยมีการกล่าวถึงมานาน และมีการใช้กันอย่างแพร่หลายเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปสามารถสรุปแนวคิดนี้ได้จากทัศนะของนักการศึกษาหลายท่านได้ดังนี้

หลักสูตรในลักษณะกว้าง หมายถึง มวลความรู้ และประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้จัดขึ้นให้กับผู้เรียน โดยมีการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่างๆ ที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้และหลักสูตรต้องสามารถอบรมสร้างเสริมลักษณะความเป็นพลเมืองดีแก่ผู้เรียน ทำให้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

(ภิญ โณ สาธ 2523, หน้า 439 ; เอกวิทย์ ณ ถลาง 2521, หน้า 108 ; Bobbitt 1918, pp. 42 ; Coswell & Camble 1935, pp. 64)

จากทัศนะดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปความหมายของหลักสูตรได้ดังนี้ หลักสูตร หมายถึง เอกสารที่เขียนขึ้นมาอย่างเป็นทางการ มีหลักการ แผนการสำหรับการเรียนการสอน จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ และกิจกรรมต่างๆที่กำหนดให้ผู้เรียนต้องเรียนในชั้นเรียน หรือกลุ่มวิชาที่จัดขึ้นด้วยวัตถุประสงค์เฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามความมุ่งหมายของการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ และมีวิธีการประเมินผลที่เหมาะสม ทั้งนี้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงามและมีพฤติกรรมไปในทางที่ผู้พัฒนาหลักสูตรพึงประสงค์

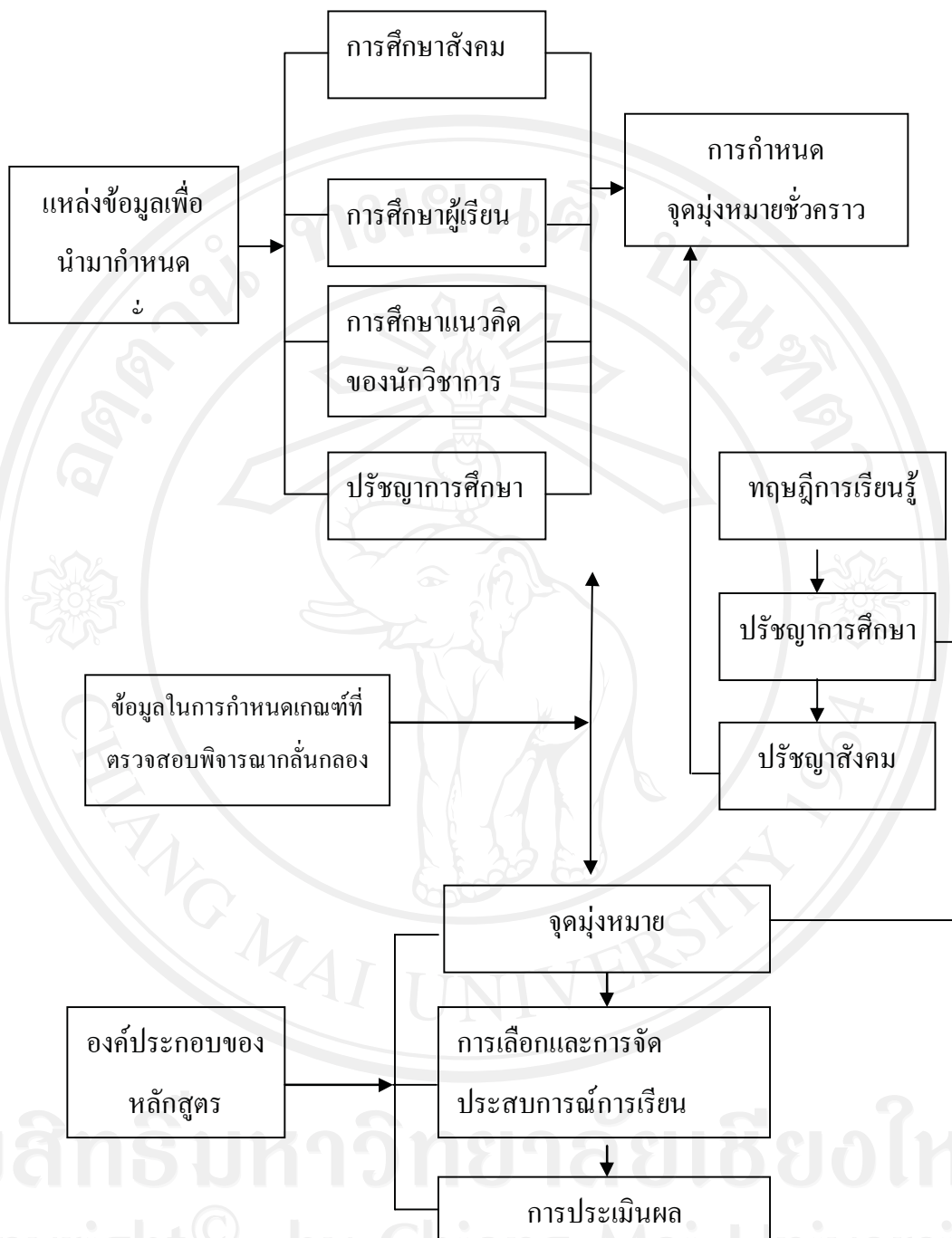
2.1.2 Model การสร้างหลักสูตร

รูปที่ 2 แบบการสร้างหลักสูตรบูรณาการสามเสา สำหรับผู้เรียนภาษาอื่นของ ศรีวิไล พลมณี

ที่มา : ศรีวิไล พลมณี เอกสารหมายเลข 2 จากการสัมมนา เรื่องนวัตกรรมการสอนอ่าน-เขียนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนที่พูดภาษาอื่น (11-12 / 9 / 2551) ห้องสันพระเนตร โรงแรมโลตัสปางสวนแก้ว

จากภาพที่ 2 แบบการสร้างหลักสูตรภาษาที่สอง “บูรณาการสามเสา” สามารถสรุปได้ว่า การจัดทำหลักสูตรของผู้เรียนภาษาที่สองควรคำนึงถึง ด้านเนื้อหา การฝึกฝนทักษะทางภาษา และความสามารถการใช้ภาษาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน โดยการกำหนดเนื้อหาที่จะสอนให้ทันสมัยน่าสนใจและเป็นเนื้อหาที่มีอยู่ในสถานการณ์ที่พบได้ในชีวิตประจำวัน

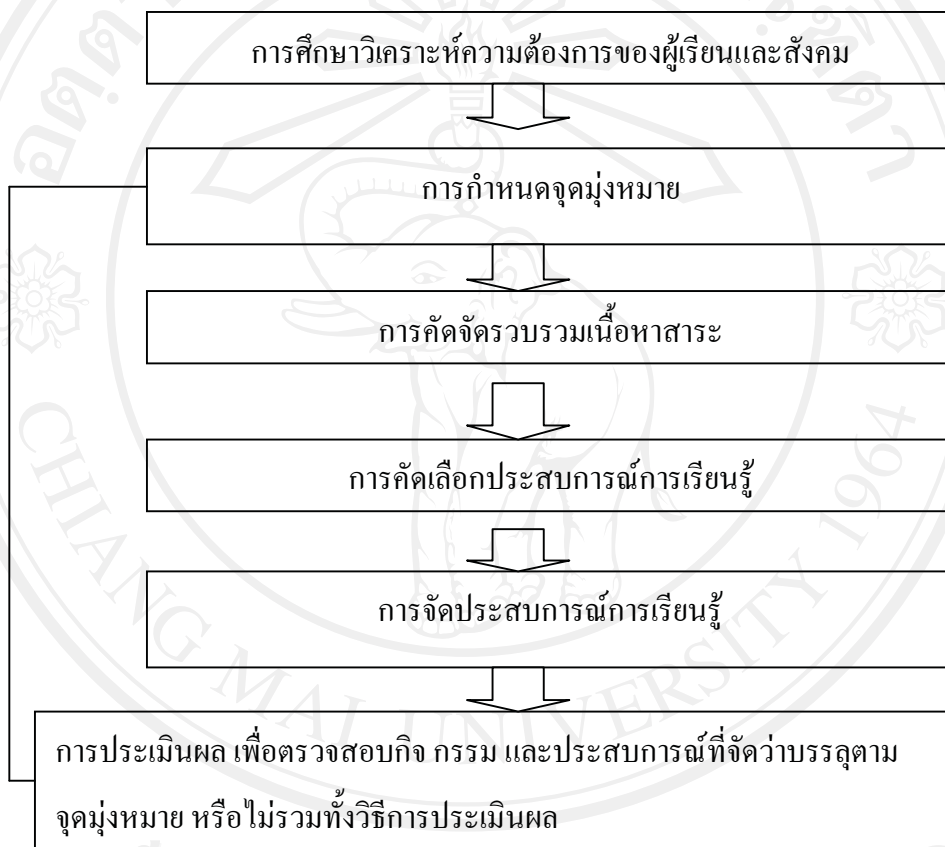
รูปที่ 3 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Tyler

ที่มา : สุนีย์ ภูพันธ์ แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร (2546, หน้า 106)

จากรูปแบบการสร้างหลักสูตรของ Tyler สามารถสรุปได้ว่า แนวคิดในการพัฒนานั้น เริ่มต้นจากคำถามพื้นฐาน 4 คำถาม ดังต่อไปนี้

1. จุดมุ่งหมายอะไรบ้างที่สถานศึกษาต้องการ

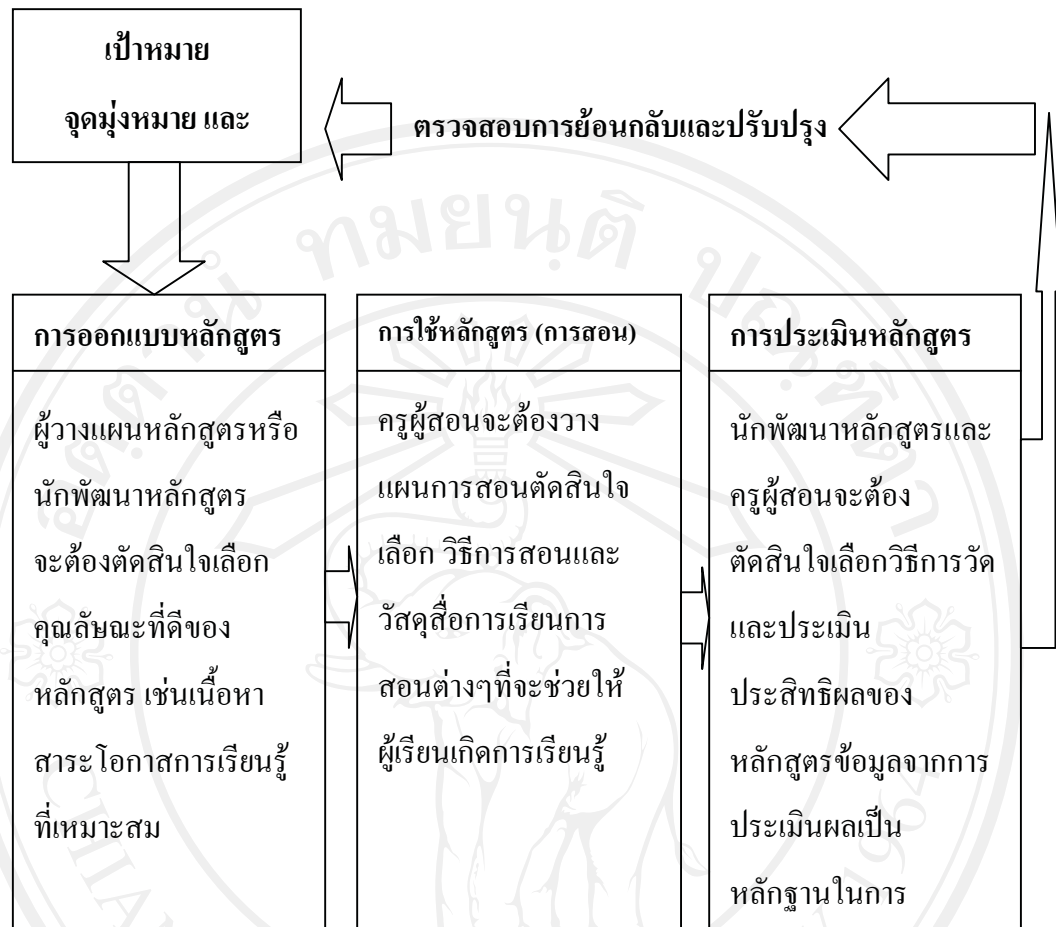
2. ประสิทธิภาพทางการศึกษาอะไรบ้างที่สามารถจัดได้และสนองตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
3. ประสิทธิภาพทางการศึกษาเหล่านั้นจะจัดให้มีประสิทธิภาพได้อย่างไร
4. จะประเมินได้อย่างไรว่าประสิทธิภาพการศึกษาที่จัดให้ นั้นได้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด โดยมีรูปแบบการพัฒนามี 3 ขั้นตอน คือ 1. กำหนดจุดประสงค์ ของหลักสูตร 2. การเลือก ประสิทธิภาพการเรียน จัดลำดับ ก่อน-หลัง 3. การประเมินผล

รูปที่ 4 รูปแบบพัฒนาหลักสูตรของ Tabá

ที่มา : สุนีย์ ภูพันธ์ แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร (2546 : 168)

จากรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Tabá สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรควรเริ่มจากขั้นเรียนโดยเริ่มจากการวินิจฉัยความต้องการ กำหนดจุดประสงค์ กำหนดเนื้อหา จัดระบบเนื้อหา เลือกและจัดกิจกรรม ประเมินผล และตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตร

รูปที่ 5 รูปแบบการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของ Saylor และ Alexander

ที่มา : สุนีย์ ภูพันธ์ แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร (2546 : 170)

จากรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Saylor และ Alexander สามารถสรุปได้ว่า ควรกำหนด เป้าหมาย จุดมุ่งหมาย และขอบเขต ซึ่งขอบเขตที่ Saylor และ Alexander มุ่งให้ความสำคัญ มี 4 ขอบเขต ได้แก่ พัฒนาการส่วนบุคคล มนุษยสัมพันธ์ ทักษะการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง และความชำนาญเฉพาะด้าน

2.2 ความหมายของแบบเรียน

แบบเรียนหมายถึง สื่อการสอนที่เป็นเอกสาร หนังสือ บทความทางวิชาการ หรือตำราที่ใช้ในการเรียนการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะที่ได้เรียบเรียงอย่างมีระบบ องค์ประกอบสำคัญของตำรา มีดังนี้

1. คำนำ
2. สารบัญ
3. เนื้อเรื่อง
4. สรุป
5. การอ้างอิงที่ครบถ้วน

สรุปได้ว่าแบบเรียนหมายถึง เอกสารทางวิชาการ หรือ กิ่งวิชาการ ที่ได้เรียบเรียงอย่างเป็นระบบ เข้าปกเป็นเล่มใช้อักษรพิมพ์และมีการเผยแพร่ อาจเขียนเป็นร้อยแก้ว หรือร้อยกรองก็ได้ สามารถเขียนได้หลายรูปแบบ เช่น การเขียนในเชิงสารคดี การเขียนกึ่งบันเทิงคดี การเขียนในเชิงบันเทิงคดี เป็นนิยาย หรือนิทาน เป็นต้น

2.3 วิธีการสร้างแบบเรียนและหลักสูตรภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

การสร้างแบบเรียนสำหรับการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศควรเริ่มต้นด้วยการเก็บข้อมูลพื้นฐานในด้านต่างๆของผู้เรียนและผู้สอนทั้งนี้เพื่อให้ได้แบบเรียนที่มีความเหมาะสมต่อผู้เรียนและผู้สอนจากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาประกอบ การพิจารณาในการสร้างแบบเรียน

2.3.1 การเก็บข้อมูลความต้องการขั้นพื้นฐาน

การเก็บข้อมูลความต้องการขั้นพื้นฐานของผู้เรียนเป็นการเก็บข้อมูลในด้านต่างๆ ได้แก่ ข้อมูลทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจการเมืองการปกครอง ประวัติศาสตร์ ผู้สอนและผู้เรียน นักวิชาการในสาขาที่เกี่ยวข้อง ธรรมชาติความรู้ จิตวิทยาการศึกษา ทักษะ ความชอบ ภาษา เป็นต้น ซึ่งการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องทราบก่อนที่จะมีการสร้างแบบเรียนหรือการพัฒนาหลักสูตรต่างๆ สอดคล้องกับ สุนีย์ ภูพันธ์ (2546, หน้า 26) กล่าวว่า การศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านต่างๆเป็นขั้นตอนแรกสุดของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรซึ่งผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวจะนำไปใช้ในกระบวนการพัฒนา หลักสูตรในขั้นตอนต่างๆ เริ่มตั้งแต่กระบวนการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร กระบวนการในการกำหนดเนื้อหา ประสิทธิภาพ

เรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ไปถึงการประเมินผล เพื่อให้ได้หลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม

2.4 หลักสูตรภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

หลักสูตรในการสอนภาษาต่างประเทศส่วนมากจะมุ่งเน้นไปที่ การออกแบบ การแก้ไขเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการประเมินผล ซึ่งนักการศึกษาด้านการสอนภาษาต่างประเทศเป็นภาษาที่สองได้ให้แนวทางในการจัดหลักสูตรสำหรับการเรียนการสอนภาษาที่สองไว้ ดังนี้ Richards (2001, pp. 1) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรภาษาที่สองเป็นกิจกรรมในระดับกว้างของวงการการศึกษา ซึ่งจะเน้นเรื่องการคัดเลือกเนื้อหา ทักษะ ความสนใจของผู้เรียน และผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียน แนวคิดนี้ได้สอดคล้องกับ ศรีวิไล พลมณี ผู้บุกเบิกการเรียนการสอน วิชาการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง (Instruction of Thai as a Second Language) รหัสวิชา 067720 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้กล่าวถึงแนวทางการจัดหลักสูตรในการเรียนการสอนภาษาที่ผู้เรียนพูดภาษาอื่นในการสัมมนาวิชาการ เรื่อง นวัตกรรมการสอนอ่าน-เขียนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนที่พูดภาษาอื่น เมื่อวันที่ 11-12 กันยายน พ.ศ. 2551 ห้องสันพระเนตร โรงแรมโลตัสปางสวนแก้ว อ. เมือง จ. เชียงใหม่ ซึ่ง ศรีวิไล พลมณี ได้กล่าวไว้ว่า ... “ในการจัดทำหลักสูตรสำหรับผู้เรียนภาษาอื่นสิ่งที่ควรคำนึงถึงก็คือเรื่องเนื้อหา ภาษาที่สอน และการใช้ภาษา หลักสูตรนี้สามารถเรียกอีกอย่างได้ว่า หลักสูตรบูรณาการ 3 เสา ตัวหลักสูตร จะประกอบด้วย เนื้อหา ภาษา และการใช้ภาษา (Content language and use) กล่าวคือ

1. เนื้อหา (Content) คือ การคัดเลือกและกำหนดเนื้อหาที่จะสอนเช่น เรื่องปฎิบัติดิน วัชพืช และการทำส้มตำ เป็นต้น
2. ภาษา (Sound and Form) คือ การฝึกทักษะการปฏิบัติ และการสื่อสาร เช่น เรื่องเสียง คำ วลี ประโยค และวาทกรรม
3. การใช้ภาษา (Skill and Function) คือ ความสามารถในการใช้ทักษะทางภาษา เช่น การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

จากข้อมูลการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) (ระหว่างการทำวิจัยเรื่องการสร้างแบบเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศระดับพื้นฐานสำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศที่สถาบัน NUS Extension เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2552 เวลา 14.20 ณ ศูนย์ภาษามหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์ ประเทศสิงคโปร์) หัวหน้าภาควิชาภาษาไทยมหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์ ศศิวิมล คล้ายคลึง กล่าวว่า หลักสูตรในการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศนั้น ควรจะต้องกำหนดสิ่งที่ต้องการเน้นลงไปหลักสูตรให้ชัดเจน เช่น ทักษะ

ทางภาษาใดทักษะหนึ่ง หรือจะเน้นเฉพาะหลักภาษา หรือเฉพาะ โครงสร้างทางภาษา หรือเฉพาะ ความสามารถในการสื่อสาร เพราะหากในระดับต้นการสอนที่ผสมปนเปกัน โดยไม่มีหลักการจะทำให้ ผู้เรียนสับสน และทำให้รู้สึกวุ่นวายในภาษาไทยนั้นยาก สอดคล้องกับ มยุรี สุขวิวัฒน์ (2513, หน้า 166) กล่าวว่า การเน้นทักษะใดทักษะหนึ่ง มีความสำคัญต่อการเรียนภาษาต่างประเทศมาก บางคนเรียน ภาษาต่างประเทศเพื่อจะไว้พูดอย่างเดียวไม่ต้องการอ่านและเขียน ก็อาจพูดได้ดี ถ้าเรียนกฎวิธี และได้ฝึกฝนทักษะด้านนั้นอยู่เสมอ บางคนที่ต้องเน้นทักษะในการอ่านไม่ต้องการใช้เวลาเพื่อ ฝึกหัดพูด ก็ย่อมจะออกเสียงไม่ได้ดีเท่ากับคนที่ฝึกทางพูดแต่อาจเข้าใจภาษาจากหนังสือที่อ่าน ได้ ตามต้องการ

จากทัศนะด้านการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาที่สองดังกล่าว สามารถสรุป ได้ว่า การสร้างแบบเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศจะต้องคำนึงถึง ผู้เรียน เนื้อหา กิจกรรมการฝึกทักษะต่างๆในชั้นเรียน การประเมิน และจุดประสงค์ของหลักสูตรประกอบในการ พิจารณา ในการสร้างแบบเรียน

2.5 วิธีการสอนภาษาต่างประเทศ

วิธีการสอนภาษานั้นมีหลากหลายวิธี การสอนแต่ละแบบนั้นก็เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมแต่ละสถานการณ์ ดัง พระราชดำรัสของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ใน พิธีเปิดงานสัมมนาภาษาไทย เนื่องในวาระฉลองยูเนสโกยกย่อง กรมหลวงวงษาธิราช เป็นบุคคล สำคัญของโลก ที่เมื่อเวลา 15.30 น. วันที่ 9 กรกฎาคม 2551 ที่หอประชุมกองทัพเรือ ในความตอน หนึ่งว่า ... “การเรียนการสอนภาษาเป็นเรื่องสำคัญวิธีการสอนภาษามีหลายอย่างหลายทฤษฎี การ จะตัดสินว่าแบบไหนดีกว่าจะต้องพิจารณาสถานการณ์ เป็นสำคัญ”...

ซึ่งแนวคิดและวิธีการสอนภาษาที่สองในแบบต่างๆ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันได้มีการ พัฒนาไปตามความเชื่อของผู้สอน ดัง สมพงษ์ วิทยศักดิ์พันธุ์ ที่ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับเรื่องนี้ใน ตำรา การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ สมพงษ์ วิทยศักดิ์พันธุ์ (2549, หน้า 29) กล่าว ว่า ในช่วงเวลาที่แนวคิดหรือความเชื่อที่ว่าภาษาเป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้ผ่านกระบวนการการเลียนแบบ และท่องจำตามแนวคิดของกลุ่มโครงสร้างนิยมเราก็จะพบได้ว่าวิธีการสอนภาษาต่างประเทศจะ ออกมาในแนวเดียวกัน คือ การท่องจำโครงสร้าง และการใช้คำใหม่เข้าไปแทนที่ดังเช่นวิธีการเรียน ภาษาต่างประเทศแบบวิธีการอธิบายไวยากรณ์และแปล (The Grammar - Translation Method)

ซึ่งในเวลาต่อมาได้มีการพัฒนาแนวคิดและความเชื่อแบบเดียวกันนี้ด้วยการเพิ่มเติม วิธีการเรียนการสอนภาษาโดยสร้างบริบทที่สร้างความสนใจให้ผู้เรียนได้มากขึ้น โดยวิธีการเน้น การพูด การฟัง การอ่าน และการเขียนและลดการอธิบายทางไวยากรณ์ลงแต่ห้ามให้มีการแปล

โดยเด็ดขาด วิธีการนี้เน้นการเรียนรู้จากบริบทที่สร้างขึ้นในห้องเรียนตามบทเรียนที่มีอยู่ ซึ่งวิธีดังกล่าวนี้ได้รับความนิยมมากเมื่อประมาณ 40-50 ปีก่อน และสถาบันอุดมศึกษาอีกหลายแห่งในปัจจุบันก็ยังใช้วิธีการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศแบบนี้อยู่ด้วยรูปแบบและวิธีการที่ทันสมัยมากขึ้น วิธีการดังกล่าวนี้เรียกว่า The Direct Method ต่อมาได้มีการนำแนวคิดด้านจิตวิทยาเชิงพฤติกรรม และจิตวิทยาการเรียนรู้ภาษาเชิงโครงสร้างและจิต วิทยาการเรียนรู้ มาประยุกต์ใช้ในวิธีการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศมากขึ้นตามลำดับ สอดคล้องกับ สมพงศ์ วิทศักดิ์พันธุ์ (2549, หน้า 29) กล่าวว่า ... “การรวมแนวคิดเกี่ยวกับจิตวิทยาได้รับการยอมรับและได้ผสมผสานกันเป็นวิธีการและกระบวนการการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ แนวการสอนแบบใหม่จึงได้เกิดขึ้น โดยเน้นว่าการเรียนรู้ภาษานั้นมีขั้นตอนแบบเป็นธรรมชาติ คือ ผู้เรียนเริ่มเรียนรู้ภาษาจากการฟัง เข้าใจ พูด อ่าน และเขียนตามลำดับ การสอนระยะแรกจึงเน้นไปที่การฟังภาษาให้มาก เพื่อให้เกิดการจำรูปแบบ โครงสร้างภาษา และการทำแบบฝึกหัดเพื่อการท่องจำ ตอนนี้องค์กรบันทึกเสียงและแถบบันทึกเสียงได้เข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมากในการเรียนการสอน วิธีการสอนแบบนี้เรียกว่า เป็นการสอนแบบ Audi lingual Methodology”...

หลังจากแนวความคิดด้านจิตวิทยาการเรียนรู้และแนวความคิดด้านภาษาศาสตร์ ได้มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ภาษามากขึ้น แนวคิดและวิธีการสอนภาษาที่สองก็มีการเปลี่ยนแปลงไปด้วย โดยวิธีการเรียนการสอนภาษาจะเน้นไปที่คำ และ โครงสร้างประโยคที่จำเป็น โดยสอดคล้องวัฒนธรรมเพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการฝึกฝนการใช้ภาษามากขึ้น วิธีการสอนตามแนวคิดนี้มีชื่อเรียกหลากหลายและมีวิธีการสอนหลายแบบ เช่น Cognitive Approaches, Multiple Approaches, The Total Physical Approaches, Modern Adaptations of the Direct Method เป็นต้น

ต่อมาเมื่อการเรียนการสอนภาษาที่สองได้มีการพัฒนาไปถึงระดับความเชื่อที่ว่า เมื่อผู้เรียนภาษาได้มีโอกาสเรียนรู้ภาษาในบริบทเดียวกันกับเจ้าของภาษาที่เรียนรู้ภาษาของตนเอง โดยไม่ต้องมีการเรียนรู้ที่จัดไว้อย่างเป็นระบบ แต่เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเองอย่างเป็นธรรมชาติ ซึ่ง Krashen (1982) และ Terrell (1982) ได้นำเสนอแนวคิดการเรียนรู้ที่ว่า วิธีการเรียนที่เป็นแบบธรรมชาติ (The Natural Approach) วิธีการเรียนรู้ภาษาที่สองดังกล่าวจะเริ่มต้นด้วยวิธีการเน้นให้ผู้เรียนฟังภาษาจากการพูดของเจ้าของภาษาโดยให้เจ้าของภาษาพูดโต้ตอบกันไปมาตามบทพูดจนผู้เรียนสามารถเข้าใจได้ดีแล้ว การฝึกการพูดจึงจะเริ่มขึ้น วิธีการสอนแบบธรรมชาตินี้มีความใกล้เคียงกับวิธีการสอนแบบทางเรียบ (The Silent way) ซึ่งวิธีการสอนแบบนี้จะไม่เน้นการฟังเป็นเวลานานๆ แต่เป็นการฟังแล้วต้องพูดตามผู้สอนและผู้เรียนต้องพยายามออกเสียงให้ใกล้เคียงผู้สอนมากที่สุด จากนั้นผู้สอนมีหน้าที่กระตุ้นให้ผู้เรียนฝึกพูด และคิดริเริ่มสร้างสรรค์ภาษาออกมา โดย

อุปกรณ์การสอนที่จัดเตรียมมา เช่น รูปภาพ และอุปกรณ์อื่นๆ วิธีการเรียนการสอนแบบนี้ผู้เรียนจะมีบทบาทในการพูดค่อนข้างสูง เช่นเดียวกับวิธีการเรียนรู้แบบ Community Language learning ที่บทบาทของผู้สอนจะเป็นการให้คำปรึกษา อธิบายหลักภาษา บอกคำศัพท์ โครงสร้างประโยค และบทสนทนา ที่จำเป็นต้องใช้ในสถานการณ์ บทบาทสมมติต่างๆ ที่กำหนดขึ้นในชั้นเรียน

ต่อมาด้วยแนวคิดที่เชื่อว่าชั้นเรียนภาษาที่มีสุนทรียภาพที่ดีมีบรรยากาศการเรียนการสอนที่เป็นกันเองสนุกสนานน่าเรียนมีกิจกรรมเสริมที่น่าสนใจ เช่นการใช้บทเพลงเข้ามาช่วยในการสอนจะทำให้การเรียนรู้ภาษาที่สองมีประสิทธิภาพมากขึ้น วิธีการเรียนการสอนแบบนี้เรียกว่า การสอนแบบแนะนำ (Suggestopedia)

การเรียนการสอนภาษาที่สองในยุคปัจจุบันนี้ ได้มีการมุ่งเน้นความสนใจไปที่สถานการณ์ทางสังคม และวัฒนธรรมมากขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากเชื่อว่าจะทำให้ผู้เรียนภาษาจดจำได้ง่ายขึ้น เพราะเป็นการใช้ภาษาที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จริง และใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน การเรียนการสอนภาษาที่สองในปัจจุบันจึงได้พัฒนาไปเพื่อประโยชน์ทางการสื่อสาร สอดคล้องกับ Omaggio (1986) อ้างถึงใน สมพงษ์ วิทยศักดิ์พันธุ์ (2549, หน้า 31) โดย Omaggio มีแนวคิดและความเชื่อพื้นฐานว่า ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกฝนการใช้ภาษาในบริบททางภาษาและวัฒนธรรมที่เขาจะต้องพบเห็น ในการจัดการเรียนการสอนจึงต้องเน้นที่การกระตุ้นให้ผู้เรียนกล้าพูดกล้าแสดงออกด้วยคำพูดหรือภาษาที่คิดว่าจำเป็น และจะต้องเป็นภาษาที่ใช้พูดกันจริงในชีวิตประจำวัน เช่นเดียวกันภาษาของเจ้าของภาษา และผู้เรียนต้องมีความเข้าใจวัฒนธรรมของสังคมที่ตนศึกษาอยู่ ซึ่งแนวคิดดังกล่าวนี้ปัจจุบันได้มีการนำพัฒนา และไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนภาษาที่สองอย่างแพร่หลาย วิธีการเรียนการสอนแบบนี้ถูกเรียกว่า วิธีการสอนแบบสื่อสาร (The Communicative Approach) หรือเรียกได้อีกอย่างว่า วิธีการตามแบบธรรมชาติ (The Proficiency - Oriented Approach)

จากทัศนะดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การเรียนการสอนภาษาที่สองในปัจจุบัน ผู้สอนจะมุ่งเน้นให้ผู้เรียน เรียนภาษาควบคู่ไปกับการเรียนรู้วัฒนธรรมของเจ้าของภาษาและมุ่งเน้นไปที่ประสิทธิภาพทางการสื่อสารที่สามารถใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันตามความจำเป็น และความต้องการของผู้เรียน

2.5.1 วิธีการสอนภาษาแบบต่างๆ

วิธีการสอนภาษาต่างประเทศมีหลากหลายวิธีการมีการพัฒนาไปตามยุคตามสมัยนิยม นั่นๆวิธีการสอนภาษาต่างๆที่มีการกล่าวถึงค่อนข้างบ่อยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีดังต่อไปนี้

1. วิธีสอนแบบฟัง - พูด (Audio - Lingual Method)

- 2.วิธีการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Code Learning theory)
- 3.วิธีสอน (Multiple Approach)
- 4.วิธีสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง (Total Physical Approach)
- 5.วิธีการสอนแบบอภิปราย (Discussion Method)
- 6.วิธีการสอนแบบธรรมชาติ (Natural Approach)
- 7.วิธีการสอนภาษาแบบ (Silent way Method)
- 8.วิธีสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Learning Method)
9. วิธีการสอนแบบแนะนำ (Suggestopaedia)
- 10.วิธีการสอนเพื่อการสื่อสาร หรือการสอนตามแบบธรรมชาติ (The Communicative / Proficiency - Oriented Approach)

อนึ่งการเรียนภาษาที่สองในฐานะภาษาต่างประเทศให้ได้ผลสัมฤทธิ์ที่ดี ได้เร็ว หรือได้ช้า ส่วนหนึ่งก็ขึ้นอยู่กับภาษาแม่ของผู้เรียน และวิถีชีวิตของผู้เรียนด้วย ดังเช่นเมื่อภาษาแม่และการเรียนรู้ภาษาที่สองของผู้เรียนมีความคล้ายคลึงกันมาก เช่น ภาษาลาว ภาษาไตในมณฑลยูนนาน จังหวัดสิบสองปันนา กับภาษาไทย ผู้เรียนก็จะสามารถเรียนรู้ภาษาไทยได้รวดเร็ว แต่หากว่าภาษาแม่ และภาษาที่สองของผู้เรียนมีความแตกต่างกันมากเช่น ภาษาอาหรับ ภาษาอินเดีย ผู้เรียนก็จะมี ความยากสำหรับการเรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง สอดคล้องกับ มยุรี สุขวิวัฒน์ ที่ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ในบทความวิชาการ เรื่องข้อคำนึงเกี่ยวกับการเรียนภาษาต่างประเทศ มยุรี สุขวิวัฒน์ (2513, หน้า 160) กล่าวว่า คนเรียนภาษาต่างประเทศได้ดีหรือไม่ดีได้เร็วหรือได้ช้าขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ประการดังนี้

1. อิทธิพลของลักษณะโครงสร้างของภาษาของตนเองที่มีต่อภาษาต่างประเทศที่ต้องการเรียน
2. อิทธิพลทางด้านสังคม
3. อิทธิพลทางด้านจิตวิทยา

จากทัศนะดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าการเรียนภาษาที่สองได้รวดเร็วนั้นประกอบด้วยองค์ประกอบหลายอย่างเช่น ภาษาแม่ ของผู้เรียน ความต้องการ ความใส่ใจ และอิทธิพลด้านต่าง เช่น จิตวิทยา สังคม และวัฒนธรรม เป็นต้น

2.6 ความหมายของการเรียนรู้

ในการพัฒนาหลักสูตรนั้น ธรรมชาติของกระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์จะมีอิทธิพลต่อหลักสูตรในหลายๆด้านผู้พัฒนาหลักสูตรต้องมีความเข้าใจในเรื่องการเรียนรู้ของมนุษย์ ต้องรู้ว่ามนุษย์เรียนรู้ได้อย่างไร มีอุปสรรคการเรียนรู้อะไรบ้างเนื่องจากการเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ ดัง วิชัย คีสนะ (2535, หน้า 86) กล่าวว่า ... “การเรียนรู้ หมายความว่า ผู้ที่ได้รับการเล่าเรียนหรืออบรมสั่งสอนแล้วผู้นั้นจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เช่น จะต้องจำสิ่งที่เรียนนั้นได้ สามารถระลึกและสามารถนำเอาสิ่งที่เรียนรู้นั้นมาใช้ หรือประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคมได้”... ส่วนความหมายของการเรียนรู้ นักการศึกษาด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ ดวงเดือน ศาสตราภรณ์ (2546, หน้า 82) กล่าวว่า การเรียนรู้หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

ทางด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย หรือ ด้านทักษะพิสัย ที่ค่อนข้างถาวร หรือเป็นการเปลี่ยนแปลงของขีดความสามารถของพฤติกรรมเท่าที่จะเป็นไปได้ ซึ่งป็นผลมาจากประสบการณ์ หรือจากการฝึกฝนที่ได้รับการเสริมแรงก็ได้ หรือ จากการสังเกตจากการกระทำของตัวแบบที่ได้รับการเสริมแรงแต่จะไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงทางกายอย่างชั่วคราวเช่นการเจ็บป่วย ความอ่อนเพลีย หรือผลจากการใช้ยา และไม่ใชการตอบสนองที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เช่น สัญชาตญาณ วุฒิภาวะ หรือปฏิกิริยาสะท้อน เป็นต้นสอดคล้องกับ จิราภา เต็งไตรรัตน์ และคณะ(2543, หน้า 123)ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ว่า การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวรซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์หรือการฝึกหัดพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงที่ไม่จัดว่าเกิดจากการเรียนรู้เนื่องจากว่า เป็นการเปลี่ยนแปลงเพียงชั่วคราวเท่านั้น เช่น ความเหน็ดเหนื่อยผลจากการกินยา การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเนื่องมาจากวุฒิภาวะ หรือการได้รับการบาดเจ็บทางกายเหล่านี้ไม่นับว่าเกิดจากการเรียนรู้

ในขณะที่ Hilgard (1975, pp. 194)ได้ถึงการเรียนรู้ไว้ว่า การเรียนรู้หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยการแสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ส่วน Oxford and Ehrman (1988, pp. 196) กล่าวว่า การเรียนรู้ คือ วิธีการโดยธรรมชาติที่เป็นนิสัยและเป็นทีพอใจขึ้นชอบของบุคคล

การเรียนภาษาต่างประเทศนั้น มีกระบวนการเรียนรู้หลายรูปแบบ แต่ละคนอาจมีการเรียนรู้ที่ไม่เหมือนกันดังเช่นงานวิจัยของ วรพงษ์ ไชยพุกภัย เรื่องกลวิธีการเรียนรู้ของชาวต่างชาติที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ผลการวิจัยพบว่า กลวิธีการเรียนรู้ภาษาของชาวตะวันออกจะมีลักษณะแบบ เก็บตัว เินอายและพอใจกับการเรียนรู้ที่ได้มีส่วนมีสัมพันธกับการใช้

ประสาทสัมผัส เช่น การแสดงบทบาทสมมติ ในขณะที่ชาวตะวันตกจะมีกลวิธีในการเรียนรู้ด้วยการเสริมแรง

2.7 ทฤษฎีการเรียนรู้

นักจิตวิทยาได้ทำการศึกษาทดลองเกี่ยวกับการเรียนรู้ของมนุษย์และสัตว์จึงได้คิดค้นทฤษฎีการเรียนรู้ขึ้นมาหลากหลายทฤษฎีแตกต่างกันออกไป สามารถจัดกลุ่มได้เป็น 3 กลุ่มดังนี้

1. จิตวิทยาการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม
2. จิตวิทยาการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยม
3. จิตวิทยาการเรียนรู้กลุ่มแรงจูงใจ

ทฤษฎีการเรียนรู้และการเรียนการสอน นักการศึกษา Bloom ได้กล่าว ถึงธรรมชาติผู้เรียนแต่ละคนว่ามีความแตกต่างกัน ซึ่ง Bloom ได้แบ่งการเรียนรู้ออกเป็น 6 ระดับดังนี้ ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom อ้างถึงใน ศรีวิไล พลมณี (2551, หน้า 40) การเรียนรู้ตาม ทฤษฎีของ Bloom (Bloom's Taxonomy) Bloom มี 6 ระดับ คือ

1. ความรู้ที่เกิดจากความจำ (Knowledge)
2. ความเข้าใจ (Comprehend)
3. การประยุกต์ (Application)
4. การวิเคราะห์ (Analysis)
5. การสังเคราะห์ (Synthesis)
6. การประเมินค่า (Evaluation)

ในขณะที่การทดลองผิดถูกเป็นแนวทฤษฎีการเรียนรู้ของ Thorndike เจ้าของทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า (S) กับการตอบสนอง (R) Thorndike เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ต้องสร้างสิ่งเชื่อมโยง หรือสิ่งสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ทฤษฎีนี้เรียกว่าทฤษฎีพันธะระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง (Connectionism Theory) หรือทฤษฎีสัมพันธ์เชื่อมโยง โดยมีหลักพื้นฐานว่าการเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ที่มีจะออกมาในรูปแบบต่างๆ หลายรูปแบบ โดยการลองถูกลองผิดจนกว่าจะพบรูปแบบที่ดีและเหมาะสมที่สุด ในการทดลอง Thorndike ได้นำแมวไปขังไว้ในกรงที่สร้างขึ้นแล้ว นำปลาไปวางล่อไว้นอกกรงให้ห่านพอประมาณ โดยให้แมวไม่สามารถยื่นเท้าไปเหยียได้ จากการสังเกตพบว่าแมวพยายามใช้วิธีการต่างๆ เพื่อจะออกไปจากกรงจน กระทั่งเท้าของมันไปเหยียบถูกคันไม้โดยบังเอิญทำให้ประตูเปิดออก หลังจากนั้นแมวก็ใช้เวลาในการเปิดกรงได้เร็วขึ้น

จากการทดลอง Thorndike อธิบายว่า การตอบสนองที่แมวได้แสดงออกมาเพื่อแก้ปัญหา เป็นการตอบสนองแบบลองผิดลองถูก ซึ่งการที่แมวเปิดกรงได้เร็วขึ้นในช่วงหลัง แสดงว่าแมวเกิดการเรียนรู้ด้วยการสร้างพันธะหรือตัวเชื่อมขึ้นระหว่างคานไม้กับการกดคานไม้

การทดลองของ Thorndike สามารถสรุปเป็นกฎเกี่ยวกับการเรียนรู้ได้ 3 ข้อ ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนได้ คือ

1. กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) หมายถึง สภาพความพร้อมหรือวุฒิภาวะของผู้เรียนทั้งทางร่างกาย อวัยวะต่างๆในการเรียนรู้ จิตใจ รวมทั้งพื้นฐานและประสบการณ์เดิม สภาพความพร้อมของ หู ตา ปะสาทสมอง กล้ามเนื้อ และประสบการณ์เดิมที่จะเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่หรือสิ่งใหม่ตลอดจนความสนใจ ความเข้าใจต่อสิ่งที่เห็น ถ้าผู้เรียนมีความพร้อมตามองค์ประกอบต่างๆดังกล่าว ก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้

2. กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) หมายถึง การที่ผู้เรียนได้ฝึกหัด หรือกระทำซ้ำๆ บ่อยๆ ย่อมทำให้เกิดความสมบูรณ์ถูกต้อง ซึ่งกฎนี้เป็นการเน้นความมั่นคงระหว่างการเรียนรู้ และการตอบสนองที่ถูกต้อง ย่อมนำมาซึ่งความสมบูรณ์

3. กฎแห่งความพอใจ (Law of Effect) กฎนี้เป็นผลทำให้เกิดความพอใจ กล่าวคือ เมื่อได้รับความพอใจจากผลการทำกิจกรรม ก็จะเกิดผลดีกับการเรียนรู้ทำให้ยากเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นอีก ในทางตรงข้ามหากได้รับผลที่ไม่พอใจก็จะทำให้ไม่อยากเรียนรู้หรือ เบื่อหน่ายและเป็นผลเสียต่อการเรียนรู้

จากทฤษฎีการลองผิดลองถูกของ Thorndike สามารถสรุปเกณฑ์การเรียนรู้ได้ว่า กฎความพร้อม หมายถึงการเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลพร้อมที่จะทำ และกฎผลที่ได้รับ หมายถึง การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเพราะบุคคลกระทำซ้ำ ยิ่งทำมากความชำนาญก็จะเกิดขึ้นได้ง่าย

ส่วนทฤษฎีการเรียนรู้ของ Skinner เป็นการวางเงื่อนไขด้วยการกระทำ คำศัพท์ที่สำคัญในการศึกษาทดลองของ Skinner คือ

1. การเสริมแรง คือ สิ่งที่มีอิทธิพล ต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งจะแยกเป็น 2 ประเภท คือ การเสริมแรงทางบวก คือ สิ่งที่ทำให้เกิดการแสดงพฤติกรรมเพิ่มขึ้น และการเสริมแรงทางลบ คือ สิ่งที่มีแนวโน้มออกไปแล้วจะทำให้เกิดการแสดงพฤติกรรมมากขึ้น

2. การลงโทษ และการเสริมแรงทางลบ Skinner อธิบายว่าการเสริมแรงทางลบและการลงโทษนั้นแตกต่างกันโดยได้เน้นว่าการลงโทษนั้น เป็นการระงับ หรือ เป็นการหยุดยั้งพฤติกรรม Skinner ได้ทำการทดลองกับหนูที่มีความหิวมากๆ แล้วปล่อยเข้าไปในกล่อง หนูจะวิ่งไปด้วยความหิวและแสดงอาการต่างๆ เช่น การวิ่งรอบกล่องและกัดแทะสิ่งต่างๆที่อยู่ภายในกล่อง แต่บางครั้ง หนูจะเผลอไปแตะคานที่มีอาหารซ่อนไว้ หนูก็จะได้กินอาหาร ซึ่ง Skinner สังเกตเห็นว่าทุกครั้งที่

หนูหิวก็จะตะแคงลงบนคานเสมอ Skinner ได้ทำการทดสอบการเรียนรู้โดยจับหนูเข้าไปในกรงอีก หนูก็จะกดคานทันทีแสดงว่าหนูเกิดการเรียนรู้แล้วว่าการกดลงบนคานจะทำให้ได้กินอาหาร

การทดลองนี้สรุปได้ว่าบุคคลเรียนรู้ได้ด้วยการกระทำ โดยมีการเสริมแรงเป็นตัวการ เมื่อบุคคลตอบสนองการเร้าของสิ่งเร้าควบคุมกันในช่วงเวลาที่เหมาะสม สิ่งเร้านั้นจะรักษาระดับ หรือเพิ่มการตอบสนองได้มากขึ้น ซึ่งกฎการเสริมแรงแบ่งออกเป็น 2 วิธี คือ

1. การเสริมแรงแบบทันที หมายถึง การเสริมแรงทุกครั้งเมื่อผู้เรียนแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้เป็นการเสริมแรงโดยสม่ำเสมอเรียกได้อีกอย่างว่าการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง
2. การเสริมแรงเป็นครั้งคราว หมายถึง การเสริมแรงที่ไม่สม่ำเสมอ คือ มีการเสริมแรงในบางครั้งบางที กึ่งการเสริมแรงสลับกันไป

2.8 การเรียนรู้ภาษาที่สอง (Second Language Acquisition)

ภาษาเป็นทักษะอย่างหนึ่งที่มนุษย์ทุกคนสามารถเรียนรู้และฝึกฝนได้ขึ้นอยู่กับความตั้งใจและการเอาใจใส่ฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอของผู้เรียน แต่อย่างไรก็ตามการเรียนรู้ภาษาที่สองที่ไม่ใช่ภาษาแม่ ก็ยังเป็นการเรียนที่มีความยากสำหรับผู้เรียนที่เริ่มต้นเรียนภาษาที่สอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ แต่การเรียนรู้ภาษาที่สองกลับกลายเป็นเรื่องง่ายสำหรับเด็กทารก สอดคล้องกับ ศรีวิไล พลมณี (2545, หน้า 101) กล่าวว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาที่สอง หมายถึง กฎเกณฑ์การเรียนรู้ภาษาที่สองของมนุษย์ การเรียนรู้ภาษาที่สองไม่ได้เกิดขึ้นง่ายด้ายกับทุกคน เหมือนกับการเรียนภาษาแรก แม้จะมีเวลาเรียนมากกว่าก็ตามบางคนก็อาจประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาที่สองมากกว่าคนอื่น ๆ ที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมเหมือนกัน ทั้งนี้ก็เพราะว่ามีปัจจัยหลายๆ อย่างที่มีผลต่อการเรียนภาษาที่สอง เช่น

1. อายุ ผู้มีอายุน้อยเรียนภาษาไทยดีกว่าผู้มีอายุมาก
2. สถานการณ์ทางการเรียน คือ เด็กจะเรียนเมื่อโตขึ้นและพยายามเรียนในห้องเรียน
3. แรงจูงใจในการศึกษาภาษา เพราะต้องการเป็นส่วนหนึ่งในสังคม เช่นกลุ่มเพื่อน
4. มั่นใจในตนเองสูงเพราะมีความกล้าที่จะใช้ภาษาโดยไม่กลัวผิดจึงเรียนภาษาได้ดี
5. ทักษะที่ดีต่อภาษา คือ เห็นประโยชน์และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

การเรียนรู้ภาษาที่สอง เป็นการเรียนภาษาที่มนุษย์เรียนรู้จากการลอกเลียนแบบ หรือซึมซับจากบุคคลอื่นจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ซึ่ง ได้แก่ หนังสือ ครู อาจารย์ เจ้าของภาษา และ ภาพยนตร์ เป็นต้น ซึ่งการเรียนภาษาที่สองจะยากกว่าภาษาที่หนึ่งเพราะผู้เรียนต้องอาศัยความตั้งใจ เอาใจใส่หมั่นฝึกฝนและใช้ความเพียรพยายามของผู้เรียนเอง สอดคล้องกับ นักวิชาการด้านการเรียนรู้ภาษาที่สอง Krashen ได้กล่าวถึงการเรียนรู้ภาษาที่สองเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2550

ในเวปไซด์ (Website) <http://www.sk.com.br/sk-krash.html> ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตสืบค้นเมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2552 สรุปได้ว่า การเรียนรู้ภาษาไม่จำเป็นต้องใช้ไวยากรณ์ตามกฎอย่างเคร่งครัด และไม่จำเป็นต้องฝึกจนน่าเบื่อหน่าย การเรียนรู้การใช้ภาษาจำเป็นต้องมีการได้พูดคุยกันด้วย บริบทของภาษาที่ต้องการจะเรียนหรือ ด้วยวิธีการพูดคุยสื่อสารกันแบบสบายๆ ซึ่งผู้พูดไม่ควรจะกังวลกับรูปแบบมากนักแต่ควรจะคำนึงถึงข้อมูลที่ต้องการให้สื่อให้เข้าใจกันมากกว่า ดังนั้นวิธีที่ดีที่สุดก็คือ วิธีที่ทำให้สื่อสารกันได้อย่างเข้าใจในสถานการณ์ต่างๆ และสื่อสารกันด้วยสิ่งที่ผู้เรียนอยากจะฟังจริงๆ วิธีนี้จะไม่เป็นการบังคับให้ผู้เรียนต้องพูดให้ได้ แต่เป็นการปล่อยให้ผู้เรียนได้พูด หรือใช้ภาษาเมื่อผู้เรียนมีความพร้อม ซึ่งจะเห็นว่าการพัฒนาการทางภาษานั้น มาจากการที่เราป้อนข้อมูลที่สามารถสื่อสารและสามารถเข้าใจได้ให้ผู้เรียน ไม่ใช่เป็นการใช้ภาษาที่ถูกบังคับและต้องถูกต้องเท่านั้นในการเรียนรู้ภาษา ซึ่ง Krashen เชื่อว่า การเรียนรู้ภาษามีการเรียนรู้อยู่ 2 รูปแบบ คือ การเรียนรู้แบบซึมซับ กับการเรียนรู้อย่างใส่ใจ

1. การเรียนรู้แบบซึมซับเป็นการเรียนรู้โดยวิธีการทางธรรมชาติคล้ายคลึงกับการเรียนรู้ที่เด็กทารกเริ่มเรียนรู้ภาษาแรกโดยไม่ได้ตั้งใจ เนื่องจากได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ใช้ภาษานั้นๆ
2. การเรียนรู้อย่างใส่ใจ คล้ายกับการเรียนรู้ภาษาที่สองเพราะเป็นการเรียนรู้ที่เรียนรู้เพิ่มเติมเข้ามา โดยอาศัยการฝึกฝนจากห้องเรียน หรือมีการสอนแบบจริงจังทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาที่สองของ Krashen ประกอบด้วยสมมุติฐาน 5 ประการดังนี้

1. สมมุติฐานระหว่างการซึมซับกับการเรียนรู้ (The Acquisition-Learning hypothesis)
2. สมมุติฐานด้านการตรวจสอบ (The Monitor hypothesis)
3. สมมุติฐานว่าด้วยลำดับขั้นตอนตามธรรมชาติ (The Natural Order hypothesis)
4. สมมุติฐานด้านปัจจัยการนำเข้า (The Input hypothesis)
5. สมมุติฐานด้านการปิดกั้นการเรียนรู้ (The Affective Filter hypothesis)

จากทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาของ Krashen ทำให้รู้ว่าการเรียนรู้ภาษาที่สองนั้นมาจากการเรียนเพิ่มเติมเป็นการเรียนรู้แบบใส่ใจ ซึ่งในขณะที่ Chomsky เจ้าของทฤษฎีไวยากรณ์ปริวรรต (Generative Grammar) ซึ่ง Chomsky พยายามชี้ให้เห็นว่าเจ้าของภาษานั้นๆ จะสามารถสร้างประโยคทางภาษาได้อย่างไม่จำกัด หรือไม่รู้จบ จากการอาศัยกฎเกณฑ์ของภาษาในจำนวนที่จำกัด ดังเช่นทารกที่เดิมโตมาพร้อมกับการใช้ภาษานั้นๆ ในการสื่อสารทารกจะกลายเป็นผู้ใช้ภาษานั้นอย่างสมบูรณ์แบบ (Native Speaker) ที่เป็นเช่นนี้ ชอมสกี เชื่อว่าเนื่องมาจากมนุษย์มีสิ่งที่เรียกว่า อุปกรณ์ทางภาษาที่ติดตัวมาแต่กำเนิดสิ่งนั้นก็ กล่าวคือ สมอของมนุษย์นั่นเองซึ่งในสมอของมนุษย์จะมีกลไกในการจัดการความสามารถด้านภาษา และถึงแม้ว่าแต่ละภาษาจะมีโครงสร้างทาง

ภาษาที่แตกต่างกันก็สามารถที่จะเรียนรู้วิธีการสื่อสาร และสามารถเรียนรู้ที่จะแก้ไขข้อผิดพลาดได้เองต่อมาในปี ค.ศ. 1960 (พ.ศ. 2503) Chomsky ได้เสนอแนวคิดหลักเพื่ออธิบายภาษาของมนุษย์คือ

1. ความรู้ในภาษา และการใช้ภาษา ความรู้ในภาษาและการใช้ภาษา หมายถึง การที่เจ้าของภาษาหนึ่งๆ จะรู้ว่าเป็น อัตโนมติในไวยากรณ์ภาษาของตัวเอง โดยไม่ได้ผ่านการเรียนอย่างเป็นทางการ ซึ่งความรู้นี้ คือ ความสามารถในการตัดสินใจความถูกต้องของภาษาในประโยค ถึงแม้ว่าจะไม่เคยได้ยินประโยคนั้น มาก่อนก็ตาม

2. โครงสร้างลึก (Deep Structure) และ โครงสร้างผิว (Surface Structure) โครงสร้างลึก คือ ความคิดหรือความหมายจริงๆ ที่อยู่ในสมองของผู้พูดภาษา ส่วน โครงสร้างผิว คือ สิ่งที่ผู้พูด พูด หรือ เขียนออกมา ซึ่งมีรูปแบบเดียวกันหากแต่ ว่าความหมายจากจากโครงสร้างลึกจะมีมากกว่า

จากทักษะการเรียนรู้ภาษาที่สองดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้ภาษาที่สองของ Chomsky ที่เชื่อว่ามนุษย์เกิดมาพร้อมความสามารถในการเรียนรู้ภาษาที่ส่งผ่านการถ่ายทอดทางพันธุกรรมซึ่งเป็นลักษณะพิเศษของมนุษย์สำหรับผู้ที่ยังเชื่อเช่นนั้น ตามแนวคิดนี้ ผจงกาญจน์ ภู่ภาคารวรรณ (2536, หน้า 62) กล่าวว่า ผู้นั้นจะเป็นผู้ที่ไม่เห็นความสำคัญของการให้ข้อมูลอย่างเป็นระบบ หากแต่จะทำให้ความสำคัญกับตัวผู้เรียนและความเป็นสากลทางภาษาการเรียนรู้เกิดขึ้น เพราะผู้เรียนสร้างกฎเกณฑ์ทางภาษาด้วยตนเองจากภาษาที่ได้ยินและเมื่อนำทักษะการเรียนรู้ของ Chomsky ดังกล่าว มาเชื่อมโยงกับสมมติฐานระหว่างการเรียนรู้ (The Acquisition-Learning hypothesis) ของ Krashen ในการจัดสภาพการเรียนรู้ โดยธรรมชาติ รวมถึงระบบการเรียนรู้อย่างใส่ใจ และเอาสมมติฐานเรื่องการตรวจสอบมาช่วย (The Monitor hypothesis) มาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม จะเป็นส่วนช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการเรียนรู้ภาษาที่สองได้เป็นอย่างดี แต่การเรียนรู้ภาษาที่สองจะแตกต่างจากการเรียนรู้ภาษาที่หนึ่ง เนื่องจากผู้เรียนจะต้องอาศัยการเรียนรู้อย่างใส่ใจ ทั้งนี้ในการเรียนภาษาที่สองผู้เรียนจะประสบผลสำเร็จมากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับสมมติฐานปิดกั้นการเรียนรู้ของผู้เรียนนั่นเอง

2.9 การเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

ในการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพียงแค่วิธีการเรียนรู้ภาษาที่สอง ความรู้ในภาษาไทยของผู้สอน และความรู้ด้านภาษาของผู้เรียนเท่านั้น หากแต่ยังมีปัจจัยด้านอื่นประกอบอีกหลายด้าน อาทิ เช่น จิตวิทยาและวิธีการสอน เป็นต้น รวมถึงคุณสมบัติที่ดีของผู้สอนด้วย ดัง ศรีวิไล พลมณี (2545, หน้า 185) กล่าวว่า การจะสอนภาษาให้ได้ดีนั้นต้องอาศัยความรู้จากหลายๆแขนงเข้ามาช่วยเป็นต้นว่า จิตวิทยา ภาษาศาสตร์ สังคมมานุษยวิทยา การสื่อสาร และเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ สมพงษ์ วิทยศักดิ์พันธุ์ ที่ได้กล่าวถึง

คุณสมบัติที่ดีของผู้ที่จะสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศไว้ในตำรา การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ สมพงษ์ วิทยศักดิ์พันธุ์ (2549, หน้า 51) กล่าวว่า คุณสมบัติที่ดีของผู้สอนภาษาไทยให้ชาวต่างชาติ มี 5 ประการดังนี้

1. เข้าใจจิตวิทยาการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
2. รู้วิธีและเทคนิคที่ดีในการสอนภาษาต่างประเทศ
3. เข้าใจลำดับเนื้อหาของแบบเรียนและรู้วิธีการสร้างเสริมแบบเรียนให้น่าสนใจ
4. รู้และเข้าใจภาษาไทยในระดับต่างๆดี
5. รู้และสื่อสารในภาษาของผู้เรียนหรือภาษาอังกฤษได้

จากคุณสมบัติดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า คุณสมบัติผู้สอนภาษาไทย 5 ประการนี้ เป็นคุณสมบัติที่พึงมีและเป็นคุณสมบัติที่สามารถสร้าง และพัฒนาได้ด้วยตนเอง

2.10 สัทศาสตร์ และความรู้ภาษาศาสตร์กับการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

สัทศาสตร์ (Phonetic) เป็นสาขาย่อยของภาษาศาสตร์ (Linguistic) ซึ่งเป็นศาสตร์ที่ช่วยให้เข้าใจไวยากรณ์ที่แท้จริงของภาษา โดยวิธีการศึกษาภาษาอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ส่วน “สัทศาสตร์” เป็นการศึกษาเกี่ยวกับเสียงพูดของมนุษย์ โดยสัทศาสตร์จะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับคุณสมบัติทางกายภาพของเสียงพูด กระบวนการผลิตเสียงทางกายภาพการรับรู้ในแง่ของการได้ยิน และการรับรู้ทางกายภาพ และอธิบายถึงฐานกรณ์ต่างๆที่ทำให้เกิดเสียง หลักในการออกเสียง และหลักการเกิดเสียงของภาษา โดยมีเครื่องมือช่วยที่เรียกว่า “สัทอักษร” นักภาษาศาสตร์จะใช้สัทอักษรแทนหน่วยเสียงต่างๆที่อวัยวะออกเสียงของมนุษย์ที่สามารถทำให้เกิดเสียงต่างๆได้ โดยแทนหน่วยเสียงแต่ละหน่วยเสียงด้วยสัญลักษณ์เฉพาะใช้ในการแทนการออกเสียงจริง หรือเสียงที่มนุษย์สามารถรับรู้ได้ทางการรับฟังด้วยสัญลักษณ์ที่ไม่ซ้ำกัน ความรู้ทางภาษาศาสตร์จะช่วยผู้สอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศพัฒนาผู้เรียนให้ สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างรวดเร็วและได้ผลดี โดยการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านการกำหนดของเสียงฐานกรณ์ต่างๆมาแนะนำในการออกเสียงที่ถูกต้องของผู้เรียน ที่มีปัญหาในการออกเสียงด้วยเครื่องมือทางภาษาศาสตร์ ในการสอนการฝึกออกเสียง ซึ่งเครื่องมือที่ว่านี้ก็คือ สัทอักษรนั่นเอง ซึ่งในการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศผู้สอนไม่ควรยึดติดกับการถ่ายทอดแบบเก่า ที่จดจำกันมาว่า เสียงสระพยัญชนะ วรรณยุกต์ของภาษาไทยเป็นเสียงประเภทใด แต่ควรจะศึกษาโดยการออกเสียงดู หรือโดยการวิเคราะห์เสียงนั้นๆ ตามความเป็นจริงที่เจ้าของภาษาพูดอยู่ แล้วจึงนำมาถ่ายทอดให้ผู้เรียน สดอคล้องกับ อุดม วโรตม์สถิต (2542, หน้า 18) กล่าวว่า ... “คำพูดที่คนพูดไม่ว่าจะเป็นภาษาใดนั้นเป็นเสียงที่ต่อเนื่องกัน คนที่รู้หนังสือเคยชินกับตัวเขียนซึ่งเป็นตัวๆ เป็นคำๆ ก็มักจะคิดว่า

ตนเองได้ยืมคำเป็นคำๆ อย่างในหนังสือ เรื่องนี้เป็นสิ่งที่เราลอกตัวเอง คือ พยายามจะเอาสิ่งที่เรารู้ไปเทียบ เช่น เราเรียนภาษาอังกฤษจากหนังสือพอได้ยินฝรั่งพูดภาษาอังกฤษก็พยายามคิดว่าเหมือนคำอะไรที่เราเคยเห็นในหนังสือบ้าง ซึ่งที่จริงแล้วเวลาคนพูดนั้นบางครั้งเสียงก็ไม่ได้ตรงกับตัวหนังสือที่เราเห็นเลย”... ซึ่งการนำวิชาภาษาศาสตร์มาช่วยในการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศในปัจจุบันเริ่มเป็นที่นิยมมากขึ้น ดัง ศรีวิไล พลมณี (2545) กล่าวว่า ... “ในการสอนภาษาไทยมีการตื่นตัวเกี่ยวกับการนำวิชาภาษาศาสตร์ไปใช้สอน ซึ่งสามารถช่วยแก้ปัญหาการสอนหลักภาษาแบบเก่าๆ ที่มีข้อบกพร่องได้ ซึ่งการประยุกต์ใช้ “สัทศาสตร์” (Phonetic) เพื่อช่วยในแบบเรียนการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศนั้น ควรเริ่มต้นจากการสอนให้ผู้เรียนรู้จักการอ่าน สัทอักษร (Phonetic Alphabet) แบบสากลใช้คล่องก่อน”... สัทอักษรสากลมีดังนี้

ตารางที่ 1. แสดงสัทอักษรสากล (SIL IPA 93 Sophia Font)

α	β	χ	δ	ε	φ	γ	η	ι	φ
κ	λ	μ	ν	ο	π	θ	ρ	σ	τ
υ	ϖ	ω	ξ	ψ	ζ				

ตารางที่ 2. แสดงสัญลักษณ์ที่ใช้แทนเสียงในสัทอักษรสากล (SIL IPA 93 Sophia Tones)

#	≡	↓	□	◇
---	---	---	---	---

ที่มา : International Phonetic Association. *IPA, Phonetic*. ข้อมูลสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต

(09/05/2552) แหล่งที่มา <http://scripts.sil.org>

จากประสบการณ์การเป็นอาจารย์พิเศษสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศที่ NUS และที่สถาบัน NUS Extension ประเทศสิงคโปร์ของผู้วิจัยที่ได้ประสบกับความสงสัยของผู้เรียนเรื่องปัญหาการใช้สัญลักษณ์แทนเสียงบางตัวเช่น การใช้สัญลักษณ์แทนเสียง Glotter Stop (?) ที่ใช้แทนหน่วยเสียง อะ ข้างหน้าสระ ที่ซึ่งสามารถละได้เนื่องจากเป็นเสียงที่คล้ายคลึงกับเสียง “อ” อยู่แล้ว และปัญหาการใช้ “χ” แทนพยัญชนะการออกเสียง “จ” และ “N” แทนเสียง ng

เป็นต้น เนื่องจากว่าในสภาพจริงสำหรับผู้เรียนที่เริ่มเรียนภาษาไทยส่วนมากไม่ได้มีความรู้พื้นฐานด้านภาษาศาสตร์และผู้เรียนส่วนมากไม่มีความคุ้นเคยกับสัญลักษณ์แทนเสียงดังกล่าว ทำให้เป็นอุปสรรคในการเรียนการสอน

จากสาเหตุดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าเครื่องมือที่ใช้ในการช่วยฝึกการออกเสียงควรเป็นเครื่องมือที่ผู้ใช้สามารถประยุกต์ใช้ได้ง่าย และมีประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้นในการสร้างแบบเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศระดับพื้นฐานสำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติที่สถาบัน NUS Extension มหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์ ประเทศสิงคโปร์ ผู้วิจัยจึงได้เลือกใช้สัญลักษณ์แทนเสียง หรือ “สัทอักษร” (Phonetic Alphabet) ที่ได้ประยุกต์ขึ้นมาจากระบบเดิมเพื่อแก้ไขปัญหาของการใช้ สัญลักษณ์แทนหน่วยเสียง $ʔ / \chi / N$ จากตำรา *พื้นฐานการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ* ของ ศรีวิไล พลมณี (2545, หน้า 232-234) (ดูตารางที่ 3)

2.11 เสียงในภาษาไทย (Sound in Thai language)

ก่อนที่จะเปลี่ยนรูปมาเป็นสัญลักษณ์ต่างๆความหมายที่แท้จริงของภาษาทุกภาษาก็คือเสียง สำหรับภาษาไทยธรรมชาติของเสียงทั้งหมดมี 47 เสียง แบ่งเป็นเสียงสระ 21 เสียง แยกออกเป็นสระเดี่ยว 18 เสียง และสระผสม 3 เสียง พยัญชนะ 21 เสียง โดย แบ่งเป็นอักษรกลาง 7 ตัว ได้แก่ ก จ ด ต บ ป อ ยกเว้น ฎ และ ฏ อักษรสูง 7 ตัว ได้แก่ ข ฉ ฐ ถ ส ห และอักษรต่ำอีก 7 ตัว ได้แก่ ค ฆ ท ษ ใน 21 เสียงนี้ เป็นพยัญชนะท้ายได้เพียง 9 เสียง คือ กง กน กม เกย เกอว กก กบ กด และ Glottal Stop ($ʔ$) และเสียงวรรณยุกต์ อีก 5 เสียง รวมทั้งหมดเป็น 47 เสียง ดังนี้

ตารางที่ 3. เครื่องมือช่วยให้เรียนรู้การผันวรรณยุกต์ Table of Thai Consonants and Vowels

Group	Consonants						
1	ก κ	ข φ	ค δ (ฏ)	ต τ (ฏ)	ป β	พ π	อ -
2	ก κη (ฅ)	ข χη (ฌ)	ท τη (ฐ, ฑ, ฒ)	พ πη (ภ)	ฟ φ	ช σ	ฮ η
3	ข κη	ฌ χη	ฐ τη (ฐ)	ภ πη	ฟ φ	ส σ (ศ, ษ)	ห η
4	ง vγ	น v (ณ)	ม μ	ย Ψ (ญ)	ร ρ	ล λ (ฬ)	ว ω
5	ห vγ	หน v	หม μ	หย ψ (หญ, อย)	หร ρ	หล λ	หว ω

ำ	๑	ำ	ัย	๑-ย	เ-า	๑←	ฤ	๑↔↔↔	รร
αμ	αι	αι	αι	αι	αο	ρ←	ρι	ρ↔↔↔	αν

ำ	๑	ำ	ัย	๑-ย	เ-า	๑←	ฤ	๑↔↔↔	รร
αμ	αι	αι	αι	αι	αο	ρ←	ρι	ρ↔↔↔	αν

ำ	๑	ำ	ัย	๑-ย	เ-า	๑←	ฤ	๑↔↔↔	รร
αμ	αι	αι	αι	αι	αο	ρ←	ρι	ρ↔↔↔	αν

ำ	๑	ำ	ัย	๑-ย	เ-า	๑←	ฤ	๑↔↔↔	รร
αμ	αι	αι	αι	αι	αο	ρ←	ρι	ρ↔↔↔	αν

ำ	๑	ำ	ัย	๑-ย	เ-า	๑←	ฤ	๑↔↔↔	รร
αμ	αι	αι	αι	αι	αο	ρ←	ρι	ρ↔↔↔	αν

(ต่อ) เครื่องมือช่วยให้เรียนรู้การผันวรรณยุกต์ Table of Thai Consonants and Vowels

Final Sounds							
-k	-π	-t	-v	-vγ	-μ	-ψ	-ω
ก	บ	ด, จ	น	ง	ม	ย	ว
ข	ป	ต	ณ				
ค	พ	ฏ, ฐ	ญ				
ฅ	ภ	ฐ, ถ	ร				
	ฟ	ฒ	ล				
		ณ, ช					
		ศ, ษ					
		ส, ฮ					

ที่มา ศรีวิไล พลมณี. พื้นฐานการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ. (2545, หน้า 232-233)

2.12 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการสร้างแบบเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศขึ้นพื้นฐานสำหรับชาวต่างประเทศที่สถาบัน NUS Extension ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยและการค้นคว้าแบบอิสระที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมาสรุปพอสังเขปดังนี้

งานวิจัยเรื่อง การสร้างหนังสือเตรียมความพร้อมทางภาษา สำหรับผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ของ สุกัญญา สุขพลกิจ (2551, หน้า 43-70) สรุปได้ว่า การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างหนังสือเตรียมความพร้อมทางภาษาสำหรับผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศโดยเครื่องมือที่ใช้ในการ ศึกษาประกอบด้วยแบบสอบถามความต้องการของผู้เรียน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลก่อนสร้างหนังสือแบบประเมินคุณค่าของหนังสือโดยผู้เชี่ยวชาญ และแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนต่อหนังสือเตรียมความพร้อมทางภาษาสำหรับผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ประชากรที่ใช้ศึกษากลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศจากสถาบันสอนภาษาเอยูเอ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 20 คน ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ได้หนังสือเตรียมความพร้อมทางภาษาสำหรับผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ จำนวน 15 บท โดยแบ่งเป็นฉบับภาษาไทย และ ภาษาอังกฤษ แต่ละบทประกอบด้วยคำอธิบายพร้อมตัวอย่างวลีและประโยค พร้อมแบบฝึกหัดท้ายบท

2. ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าหนังสือเตรียมความพร้อมทางภาษาที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมดีและสามารถนำไปเตรียมความพร้อมทางภาษาให้แก่แก่นักเรียนชาวต่างชาติได้

3. ผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศมีความเห็นว่าหนังสือเตรียมความพร้อมทางภาษาที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมดีและตรงตามความต้องการของผู้เรียน

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรภาษาไทยเบื้องต้นสำหรับชาวต่างประเทศที่เน้นการเรียนรู้ตามสภาพจริง ของ วิรัช วงศ์กัณท์วัฒนา (2549, หน้า 109-168) ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรภาษาไทยเบื้องต้นสำหรับชาวต่างประเทศที่เน้นการเรียนรู้ตามสภาพจริง และศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาไทยของผู้เรียนเมื่อเรียนจบหลักสูตร โดยดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะคือ

ระยะที่ 1 การพัฒนาหลักสูตร เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การจัดทำโครงร่างหลักสูตร การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร

ระยะที่ 2 การศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาไทยของผู้เรียนเมื่อเรียนจบหลักสูตร โดยใช้รูปแบบการทดลอง One Group Pretest-Posttest Design วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยร้อยละและการวิเคราะห์ เนื้อหาผลการวิจัยพบว่า ได้หลักสูตรภาษาไทยเบื้องต้นสำหรับชาวต่างประเทศที่เน้นการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่มีคุณภาพ โดยผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่หลักสูตรกำหนดไว้คือร้อยละ 60

งานวิจัยเรื่อง การสร้างบทเรียนภาษาไทยเบื้องต้นสำหรับผู้หนีภัยการสู้รบชาวกะเหรี่ยงว่าแฉง ของอารีย์ลักษณ์ พันธุ์เขียน (2549, หน้า 43-53) สรุปได้ว่า การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ สร้างบทเรียนภาษาไทยเบื้องต้นสำหรับผู้หนีภัยการสู้รบชาวกะเหรี่ยงว่าแฉง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. แบบเรียนภาษาไทยเบื้องต้นสำหรับผู้หนีภัยการสู้รบชาวกะเหรี่ยงว่าแฉง
2. แผนการสอน
3. แบบประเมินการแสดงบทบาทสมมติ

ผลการวิจัยพบว่า หลังจากผู้เรียนได้เรียนบทเรียนภาษาไทย ผู้เรียนมีความมั่นใจและมีความกล้าที่จะพูดภาษาไทยกับชาวไทย ผู้เรียนรู้สึกมีความสุขที่ได้เรียนภาษาไทย และสามารถเข้าใจภาษาไทยได้ ผู้เรียนมีแรงจูงใจที่จะเรียนภาษาไทยในระดับที่สูงขึ้น โดยได้ค่าเฉลี่ยแบบ

ประเมินการแสดงบทบาทสมมุติระหว่างเรียนที่ 65.00 และหลังเรียนได้ 74.75 แสดงว่าประสิทธิภาพแบบเรียนไม่สอดคล้องตามเกณฑ์ 70

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรภาษาไทยเบื้องต้น สำหรับนักศึกษาชาวต่างประเทศ มหาวิทยาลัยพายัพ ของสมปอง ศรีวิชัย (2542, หน้า 26-31) สรุปได้ว่า การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรภาษาไทยเบื้องต้นสำหรับนักศึกษาต่างประเทศ การศึกษาวิจัยเริ่มจากการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียน แล้วนำข้อมูลที่ได้มากำหนดวัตถุประสงค์และกำหนดเนื้อหาเครื่องมือวิจัยคือ

1. แผนการจัดประสบการณ์และคำร่าจำนวน 20 บทเวลา 30 ชั่วโมง
2. แบบทดสอบความสามารถการใช้ภาษาไทยของนักศึกษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยพายัพจำนวน 3 ตอน ตอนที่ 1 คือการสนทนา ตอนที่ 2 คือ การอธิบายรูป ตอนที่ 3 แสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึก

ผลการทดลองสรุปได้ว่า แผนประสบการณ์ สามารถพัฒนาความสามารถภาษาไทยของนักศึกษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยพายัพ อยู่ในระดับเกณฑ์ปานกลาง ในด้านการสนทนาอยู่ในระดับเกณฑ์ปานกลาง การอธิบายรูปอยู่ในระดับเกณฑ์ดี และการแสดงความคิดเห็นอยู่ในระดับเกณฑ์ปานกลาง

งานวิจัยเรื่อง การสร้างชุดฝึกเตรียมความพร้อมทางภาษาสำหรับนักเรียนชั้นเด็กเล็กที่พูดภาษาไทยในฐานะภาษาที่สอง ของไพริน วงศ์ยะยา (2538, หน้า 48 - 65) ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การวิจัยเชิงทดลองครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ สร้างชุดสื่อการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมทางภาษาสำหรับนักเรียนชั้นเด็กเล็กที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สองและเพื่อศึกษาผลกระทบการใช้ชุดการสอนโดยชุดการสอนนี้สร้างขึ้นด้วยการประยุกต์มาจากการสร้างชุดการสอนของ Dick and Carey มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายรวมการสอน
2. กำหนดพฤติกรรมนำทางและพฤติกรรมการเรียนรู้
3. เขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
4. พัฒนาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
5. เลือกสื่อการสอน
6. ปรับปรุงชุดการสอน
7. สร้างการประเมินผลรวม

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ใช้ชุดการสอนมีคะแนนเฉลี่ยความพร้อมทางภาษาสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้ใช้ชุดการสอนนี้ และนักเรียนที่ชุดการสอนนี้มีความกระตือรือร้น สนใจ ตั้งใจ ที่จะ

เรียนและให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี โดยมีผลกระทบเท่ากับ 97 เปอร์เซ็นต์ได้
แสดงว่าชุดการสอนสามารถทำให้ผู้เรียนมีการพัฒนาความสามารถภาษาไทยสูงขึ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved